

Paratuberkuloskontroll – Nötkreatur 2023

Bakgrund

Paratuberkulos är en sjukdom som orsakas av bakterien *Mycobacterium paratuberculosis*. Sjukdomen, som har ett mycket långsamt sjukdomsförlopp, drabbar nötkreatur och andra idisslare och ger skador på tarmen som leder till avmagring, nedsatt mjölmängd och tillväxt. Sverige har ett unikt läge då vi lyckats hålla landet fritt från denna sjukdom under flera decennier. Det senaste fallet i landet var 1993 efter introduktion via en importerad kötttrastjur som ledde till omfattande smittspårning och bekämpningsarbete där 50 besättningar slogs ut.

Det frivilliga kontrollprogram infördes 1998 och har haft som mål att kontrollera förekomst av paratuberkulos hos nötkreatur och upprätthålla en paratuberkulosfri avelsbas. Detta i syfte att kunna erbjuda försäljning av paratuberkuloskontrollerade avelsdjur och därmed förhindra introduktion av sjukdomen i den svenska avelsbasen för kötttraser.

Resultat och Diskussion

I samband med att EU:s nya djurhälsolag trädde i kraft var Sverige tvungna att tydligare bevisa sin status för sjukdomen och en intensiv övervakning drogs igång, som inkluderade även nötkreatur utanför programmet. Som ett resultat av detta kan Sverige nu bevisa att sjukdomen med hög sannolikhet inte finns i landet och det finns inte längre någon anledning att separat övervaka sjukdomen eller reglera hälsokrav vid förflyttning för denna grupp av nötkreatur. Detta gör att kontrollprogrammet upphörde från och med den 31 december 2023.

När programmet avslutades var 446 besättningar anslutna till programmet varav 434 av de anslutna besättningarna hade uppnått A-status. Efter 25 år har Paratuberkulosprogrammet nått sitt mål och från 2024 kommer alla svenska besättningar med nötkreatur kunna räknas som fria från paratuberkulos. Detta är ett fantastiskt och världsunikt resultat som alla besättningar som genom åren anslutit sig till programmet lagt grunden för.